

Kunnioituksen puute

Näin elokuvan ”Bikes vs Cars”, joka herätti. Liikennettä ja koko yhteiskuntaa vaivaa keskinäisen kunnioituksen puute. Hallitus sanelee työmarkkinaehtoja ja sortaa vähäväkisiä ja autoilijat kiilaavat pyöräilijöitä kuoliaaksi. Pyöräilijöitähän ei kunnioiteta, koska he ovat köyhiä, anarkistisia, siipeilijöitä, joita varten on jo muutenkin tehty liian paljon. Taluttakoot ojassa, on autoilijan näkemys.

Pyöräilijän noustessa auton rattiin hän muuttuu. Status muiden silmissä nousee ojan penkoille sysätystä rupusakista yhteiskunnan tukipilaritasolle ja kunnioitus liikennesuunnitteluvirastossa ja liikenteessä saa merkitystä. Liikennekunnioituksen aste kohoaa heti korkeammaksi kuin yhdelläkään pyöräilijällä ja asema autoilijoiden joukossa riippuu vain auton painosta.

Painosta! Siitäkö lopulta on kysymys. Siksi puhutaan ”kevyestä liikenteestä”. Johan nyt on perkele. Mitä tasankoapinoita me oikein olemme, kun ihmisen kunnioitus jopa liikennesuunnitteluviranomaisella riippuu ihmisen kulkuneuvon painosta. Kevyt liikenne on niin kevyttä siirtää sivuun, ettei siihen juuri ajatusta uhrata.

Pyörätiehän on ylimääräistä liikennetilaa, jota voi käyttää autojen parkkeeraamiseen, rakennustarvikkeiden säilyttämiseen, tai sen voi ilmaiseksi varata kokonaan viereisen rakennustyömaan käyttöön pelkästään vetämällä työmaan aita katukiveen asti koko työmaan keston ajaksi. Riittää, kun laittaa pyörätien merkin alle keltapohjaisen nuolen osoittamaan tien yli, vaikkei kohdalla olisi asiallista ylityspaikkaa. Kun työmaan aita viimein puretaan, jää pyörätien asfalttiin leikattu terävä railo vielä moneksi kuukaudeksi ilman minkäänlaista ennakkovaroitusta tai mitään merkintää. Aivan tyypillisesti.

Jos tarvitaan jollekin lisätalaa sijoitettavaksi katualueelle, löytyy sille paikka –mistäpä muualta kuin pyörätieltä. Tästä huolimatta pyöräilijän on laillisten seuraamusten uhalla käytettävä tuota samaa pyörätietä, vaikka käyttö kaikkeen muuhun kuin pyöräilyyn, on priorisoitu pyöräilyn ohi. ”Pyörätiellä on kävelijäkin aina oikeassa; vaikka olisi vasemmassa; laidassa tai keskellä; siirtymässä kuulokkeet korvilla; kännykkää tuijottaen laidasta laitaa; tai pitäisi muutaman muun kanssa kokousta; koirineen mäen alla.”

Lainsäätäjänkin osoittaa kunnioituksen puutetta, eikä laadi määräyksiä pyöräilijän näkökulmasta. Liikennesuunnittelijan ei tarvitse kunnioittaa pyöräilijöitä, vaan ainoastaan sääntöjä pyöriteiden laatisemasta; kuin piru raamattua. Sääntöjen kannalta on yhdentekevää, onko pyörätie oikeassa paikassa, tai pääseekö sitä pitkin oikeasti johonkin. Säännön kannalta on olennaista vain se, että pyörätie on.

Jos liikennesuunnittelija kunnioittaisi säännön sijaan pyöräilijää, olennaisinta olisi, että pyörätietä tekee mieli pyöräillä. Sen liikennöinti olisi tehokasta, koska se johtaisi liikennettä sinne, minne useimmat pyöräilijät ovat menossa. Johdonmukaisesti ja sinnikkäästi pitkiä matkoja, eikä kuten nyt pieninä pätkinä risteyksestä toiseen tien puolta vaihtaen ja taas takaisin. Väärään paikkaan tehty huono pyörätie mahdollistaa pyöräilijän moittimisen siitä, ettei hän sitä käytä, vaan häiritsee ajoradalla autoliikennettä. Pyöriteitä tehdään siis kunnioituksesta autoilijaa kohtaan, ei pyöräilijää varten.

Pyöräilijöiden tuottama hyöty muulle liikenteelle on kiistaton ja merkittävä. Jokainen pyöräilijä vapauttaa tilaa ajoradalle. Siinäkö on se syy, miksi tätä outoa liikenne-epeliä ei tarvitse kunnioittaa. Sehän väistää aina, vaikkei olisi edes pakko. Väistää pois ajoradalta pyörätielle pyörän selkään ja väistelee sielläkin kaikkea liikkuvaa ja liikkumatonta.

Syvällä meissä jylläävät vielä tasankoapinan käyttäytymismallit. Kun joku aina väistää, ei sellaisen tarpeita tarvitse ottaa huomioon –varsinkaan, jos röyhkeitä puoliaan pitäviä apinoita on ympärillä älisemässä. Eikö tässä tilanteessa ole aivan ilmiselvää, mitä pyöräilevän ”apinajoukon” pitäisi tehdä. Ryhtyä pitämään puolensa –yhdessä kaikkien yhteiseksi eduksi.

Jori Montonen
Päätoimittaja